HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

15 decembrie 2009 *

În cauza C-387/05,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 226 CE, introdusă la 21 octombrie 2005,

Comisia Europeană, reprezentată de domnii G. Wilms, L. Visaggio și de doamna C. Cattabriga, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Republicii Italiene, reprezentată de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul G. De Bellis, avvocato dello Stato, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă,

* Limba de procedură: italiana.

susținută de:

Regatul Danemarcei, reprezentat de domnul J. Bering Liisberg, în calitate de agent,

Republica Elenă, reprezentată de doamnele E.-M. Mamouna și A. Samoni-Rantou, precum și de domnul K. Boskovits, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

Republica Portugheză, reprezentată de doamna C. Guerra Santos și de domnii L. Inez Fernandes și J. Gomes, în calitate de agenți,

Republica Finlanda, reprezentată de doamna A. Guimares-Purokoski, în calitate de agent,

interveniente,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits și doamna C. Toader, președinți de cameră, domnii C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet (raportor), M. Ilešič, J. Malenovský și U. Lõhmus, judecători,

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 25 noiembrie 2008,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 10 februarie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă formulată, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că, întrucât a scutit în mod unilateral de taxe vamale importul de material utilizabil atât în scopuri civile, cât și militare în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1999 și 31 decembrie 2002 și întrucât a refuzat să calculeze și să transfere resursele proprii nepercepute ca urmare a acestei scutiri, precum și dobânzile de întârziere exigibile din cauza faptului că nu a pus în termen la dispoziția Comisiei aceste resurse proprii, Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul, pe de o parte, al articolului 26 CE, al articolului 20 din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (JO L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58, denumit în continuare „Codul vamal comunitar"), precum și, în consecință, în temeiul Tarifului vamal comun și, pe de altă parte, al articolelor 2, 9, 10 și al articolului 17 alineatul (1) din Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1552/89 al Consiliului din 29 mai 1989 de punere în aplicare a Deciziei 88/376/CEE, Euratom privind resursele proprii ale Comunităților (JO L 155, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (Euratom, CE) nr. 1355/96 al Consiliului din 8 iulie 1996 (JO L 175, p. 3, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1552/89"), precum și în temeiul acelorași articole din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1150/2000 al Consiliului din 22 mai 2000 privind punerea în aplicare a Deciziei 94/728/CE, Euratom referitoare la sistemul resurselor proprii ale Comunităților (JO L 130, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 184).

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

2 Articolul 2 alineatul (1) din Decizia 88/376/CEE, Euratom a Consiliului din 24 iunie 1988 privind sistemul de resurse proprii ale Comunităților (JO L 185, p. 24, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 62) și articolul 2 alineatul (1) din Decizia 94/728/CE, Euratom a Consiliului din 31 octombrie 1994 privind sistemul de resurse proprii ale Comunităților Europene (JO L 293, p. 9) prevăd:

„Veniturile următoare constituie resurse proprii înscrise în bugetul Comunităților:

[…]

(b) taxe ale Tarifului vamal comun și alte taxe stabilite sau de stabilit de către instituțiile Comunităților privind schimburile cu țările nemembre și taxe vamale asupra produselor prevăzute de Tratatul de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului;

[…]”

3 Articolul 20 din Codul vamal comunitar prevede:

„(1) Drepturile legal datorate la apariția unei datorii vamale se bazează pe Tariful vamal al Comunităților Europene.

[…]

(3) Tariful vamal al Comunităților Europene cuprinde:

(a) Nomenclatura combinată a mărfurilor;

[…]

(c) ratele și alte elemente de taxare aplicabile în mod normal mărfurilor cuprinse în Nomenclatura combinată în ceea ce privește:

— drepturile vamale

[…]

(d) măsurile tarifare preferențiale cuprinse în acorduri pe care le-a încheiat Comunitatea cu anumite țări sau grupuri de țări și care prevăd acordarea tratamentului tarifar preferențial;

(e) măsurile tarifare preferențiale adoptate unilateral de Comunitate pentru anumite țări, grupuri de țări sau teritorii;

(f) măsurile autonome de suspendare, care prevăd o reducere sau o exonerare de drepturi de import aferente anumitor mărfuri;

(g) alte măsuri tarifare prevăzute de legislația comunitară.

[…]”

4 Articolul 217 alineatul (1) din Codul vamal comunitar prevede:

„Orice valoare a drepturilor de import sau export care rezultă dintr-o datorie vamală, denumită în continuare «valoarea drepturilor», se calculează de autoritățile vamale de îndată ce intră în posesia datelor necesare și este înregistrată de autoritățile respective în evidențele contabile sau pe orice alt suport echivalent (înscrierea în evidența contabilă).

[…]”

5 În cadrul punerii la dispoziția Comisiei a resurselor proprii ale Comunităților, Consiliul Uniunii Europene a adoptat Regulamentul nr. 1552/89, aplicabil în perioada în discuție în prezenta cauză până la 30 mai 2000. Acest regulament a fost înlocuit de la 31 mai 2000 de Regulamentul nr. 1150/2000, care procedează la codificarea Regulamentului nr. 1552/89 fără modificarea conținutului acestuia.

6 Articolul 2 din Regulamentul nr. 1552/89 prevede:

„(1) În scopul aplicării prezentului regulament, dreptul Comunității asupra resurselor proprii la care se referă articolul 2 alineatul (1) literele (a) și (b) din Decizia 88/376/CEE, Euratom se constată de îndată ce sunt îndeplinite condițiile prevăzute de regulamentul vamal privind înregistrarea sumei cuvenite și notificarea debitorului.

(1a) Data stabilită la care se referă dispozițiile din alineatul (1) trebuie să fie data înregistrării, prevăzută de regulamentul vamal.

[…]” [traducere neoficială]

7 Articolul 9 alineatul (1) din acest regulament prevede:

„Conform procedurii definite la articolul 10, fiecare stat membru înscrie resursele proprii în creditul contului deschis în acest scop în numele Comisiei la trezoreria sa sau la organismul pe care l-a desemnat.

Contul se menține fără a se plăti taxe.” [traducere neoficială]

8 În conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din regulamentul menționat:

„După deducerea cu 10 % sub formă de cheltuieli de încasare, conform articolului 2 alineatul (3) din Decizia 88/376/CEE, Euratom, înregistrarea resurselor proprii la care se referă articolul 2 alineatul (1) literele (a) și (b) din decizia menționată trebuie făcută cel târziu în prima zi lucrătoare după data de 19 a celei de a doua luni următoare aceleia în care s-a constatat dreptul, conform articolului 2 din prezentul regulament.

[…]” [traducere neoficială]

9 Articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1552/89 prevede:

„Statele membre trebuie să ia toate măsurile necesare pentru ca sumele corespunzătoare drepturilor constatate conform articolului 2 să fie puse la dispoziția Comisiei în condițiile prevăzute de prezentul regulament.”

10 În conformitate cu articolul 22 din Regulamentul nr. 1150/2000:

„Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1552/89 se abrogă.

Trimiterile la acest regulament trebuie înțelese ca fiind trimiteri la prezentul regulament și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondențe din anexă, partea A.”

11 Astfel, cu excepția împrejurării că Regulamentul nr. 1552/89 și, respectiv, Regulamentul nr. 1150/2000 fac trimitere la Decizia 88/376 și, respectiv, la Decizia 94/728, articolele 2, 9, 10 și articolul 17 alineatul (1) din aceste două regulamente sunt, în esență, identice.

12 Rata de 10 % prevăzută la articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1150/2000 a fost majorată la 25 % prin Decizia 2000/597/CE, Euratom a Consiliului din 29 septembrie 2000 privind sistemul de resurse proprii al Comunităților Europene (JO L 253, p. 42, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 206)

13 Punctul 1 din motivarea deciziei menționate prevede:

„Consiliul European care s-a întrunit la Berlin la 24 și 25 martie 1999 a hotărât, *inter alia*, că sistemul de resurse proprii al Comunităților trebuie să fie echitabil, transparent, eficient, simplu și bazat pe criteriul care exprimă cel mai bine capacitatea de contribuție a fiecărui stat membru."

14 Regulamentul CE nr. 150/2003 al Consiliului din 21 ianuarie 2003 privind suspendarea drepturilor vamale la anumite armamente și echipamente militare (JO L 25, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 15, p. 71), adoptat pe baza articolului 26 CE, prevede în considerentul (5):

„Pentru a se ține seama de protecția secretului militar al statelor membre, este necesar să se prevadă proceduri administrative specifice pentru acordarea beneficiului suspendării drepturilor. O declarație a autorității competente din statul membru ale cărui forțe armate sunt destinatare ale armamentului sau ale echipamentelor militare, care ar putea, de asemenea, să îndeplinească rolul de declarație vamală în sensul Codului vamal, ar constitui o garanție corespunzătoare a îndeplinirii condițiilor cerute. Declarația ar lua forma unui certificat. Este necesar să se precizeze forma pe care trebuie să o ia aceste certificate și să se prevadă, de asemenea, posibilitatea de a întocmi declarația cu ajutorul tehnicilor de prelucrare a datelor."

15 Articolul 1 din acest regulament prevede:

„Prezentul regulament stabilește condițiile necesare pentru suspendarea autonomă a drepturilor vamale la anumite armamente și echipamente militare importate din țări terțe de către autoritățile însărcinate cu apărarea militară ale statelor membre sau în numele acestora."

16 Articolul 3 alineatul (2) din regulamentul menționat prevede:

„Fără a aduce atingere alineatului (1), din motive de secret militar, certificatul și mărfurile importate pot fi prezentate altor autorități desemnate în acest scop de către statul membru importator. În acest caz, autoritatea competentă care emite certificatul transmite în fiecare an autorităților vamale din statul său membru, înainte de 31 ianuarie și 31 iulie, un raport de sinteză cu privire la importurile în cauză. Raportul acoperă o perioadă de șase luni imediat premergătoare lunii în cursul căreia a fost prezentat raportul. Acesta precizează numărul și data emiterii certificatelor, data importului și valoarea totală, precum și greutatea brută a produselor importate împreună cu certificatele."

17 În conformitate cu articolul 8, Regulamentul nr. 150/2003 se aplică de la 1 ianuarie 2003.

Procedura precontencioasă

18 Comisia a inițiat o procedură împotriva Republicii Italiene, emițând un aviz motivat la 25 iulie 1985, prin care invoca o încălcare a articolului 28 din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 26 CE) și a reglementării vamale comunitare în ceea ce privește importul de material care nu era specific militar. Această procedură a fost ulterior suspendată.

19 În continuare, în absența unui acord privind Propunerea de Regulament (CEE) al Consiliului privind suspendarea temporară a drepturilor vamale la anumite armamente și echipamente militare (JO 1988, C 265, p. 9), Comisia a decis reluarea procedurii menționate. Comisia a adresat Republicii Italiene o scrisoare de punere în întârziere,

datată 31 ianuarie 2002, prin care o invita să îi transmită observațiile sale privind încălcarea articolului 26 CE și a reglementării vamale comunitare.

20 Totodată, Comisia a trimis, la aceeași dată, Republicii Italiene o a doua scrisoare de punere în întârziere, care privea, mai specific, consecințele financiare ale încălcării în cauză. Ea a invitat acest stat membru să calculeze cuantumul resurselor proprii care nu fuseseră plătite Comunității pentru exercițiile bugetare cu începere de la 1 ianuarie 1999, să pună aceste resurse la dispoziția sa și să plătească dobânzile de întârziere datorate în aplicarea articolului 11 din Regulamentul nr. 1150/2000.

21 Cu toate acestea, Republica Italiană nu a dat niciun răspuns la aceste două scrisori.

22 Regulamentul nr. 150/2003 a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2003.

23 Prin scrisoarea din 24 martie 2003, Comisia a reiterat cererea sa inițială privind importurile anterioare datei de 1 ianuarie 2003, perioada posterioară acestei date fiind acoperită de regulamentul menționat. Republica Italiană nu a răspuns nici la această scrisoare.

24 Prin urmare, Comisia a decis să emită un aviz motivat prin scrisoarea din 11 iulie 2003, invitând Republica Italiană să adopte măsurile necesare pentru a se conforma avizului respectiv în termen de două luni de la primirea acestuia.

25 Republica Italiană a răspuns avizului motivat prin scrisoarea din 26 februarie 2004, în cuprinsul căreia a invocat articolul 296 alineatul (1) litera (b) CE pentru a justifica scutirea de taxe vamale aplicată până la 31 decembrie 2002. Ea subliniază sub acest aspect că Regulamentul nr. 150/2003 a recunoscut relevanța importurilor de material

care nu era specific militar în interesul siguranței statelor membre, autorizând, prin articolul 2 alineatul (2), suspendarea taxelor vamale pentru acest tip de material.

26 Ținând seama de elementele astfel furnizate de Republica Italiană, Comisia, întrucât consideră că acest stat membru nu s-a conformat avizului motivat, a introdus prezenta acțiune.

27 Prin Ordonanța din 5 mai 2006, președintele Curții a admis intervenția Regatului Danemarcei, a Republicii Elene, a Republicii Portugheze și a Republicii Finlanda, în susținerea concluziilor Republicii Italiene.

Cu privire la acțiune

Cu privire la admisibilitate

28 Republica Italiană arată că, în cuprinsul avizului motivat, Comisia nu a pretins, în ceea ce privește scutirea de taxe vamale referitoare la importurile de produse care nu sunt destinate unor scopuri specific militare, dovada unei absențe a modificării condițiilor de concurență pe piață, în timp ce, în cadrul acțiunii formulate, ea pretinde o asemenea probă.

29 Se impune, cu toate acestea, a constata că motivele formulate de Comisie în cadrul avizului motivat și în cererea introductivă sunt identice. În ceea ce privește afirmația Comisiei referitoare la lipsa dovezilor privitoare la o absență a modificării condițiilor de concurență pe piață privind produsele sus-menționate, ea are unicul scop de a înlătura justificarea dedusă de Republica Italiană din articolul 296 alineatul (1) litera (b) CE și nu

constituie, așadar, un motiv nou. În consecință, excepția de inadmisibilitate ridicată de acest stat membru trebuie respinsă.

Cu privire la fond

Argumentele părților

30 Comisia arată că în mod eronat invocă Republica Italiană articolul 296 CE pentru a refuza plata taxelor vamale corespunzătoare importurilor în cauză, întrucât perceperea acestora nu amenință interesele esențiale ale siguranței acestui stat membru.

31 Comisia consideră că măsurile care consacră derogări sau excepții, precum, printre altele, articolul 296 CE, trebuie interpretate strict. Astfel, statul membru în cauză, care pretinde aplicarea acestui articol, ar trebui să demonstreze îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute de acesta din urmă în cazul în care înțelege să deroge de la articolul 20 din Codul vamal comunitar, în care figurează principiul general al perceperii taxelor astfel cum este stabilit la articolul 26 CE.

32 Comisia susține, în consecință, că revine Republicii Italiene sarcina de a proba în mod concret și circumstanțiat că perceperea taxelor vamale la importul în discuție în prezenta cauză amenință interesele esențiale ale siguranței acestui stat membru.

33 Astfel, măsuri care constau în privarea Comunității de mijloacele care ar fi trebuit să îi fie plătite cu titlu de resurse proprii pentru a le consacra finanțării generale a cheltuielilor militare nu puteau, cel puțin fără o justificare complementară, să fie considerate necesare pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței statelor membre.

34 Comisia consideră că Regulamentul nr. 150/2003 se aplică începând de la 1 ianuarie 2003 și că nu i-a fost atribuit niciun efect retroactiv. Pe de altă parte, fundamentul juridic al acestui regulament ar fi articolul 26 CE, referitor la stabilirea taxelor vamale, iar nu articolul 296 CE, care, chiar în cadrul noii reglementări, nu putea întemeia suspendarea taxelor vamale prevăzută de regulamentul menționat.

35 În plus, în ceea ce privește materialul care nu este specific militar, articolul 296 alineatul (1) litera (b) CE ar fixa o condiție suplimentară pentru ca un stat membru să poată deroga de la o obligație care îi este impusă de tratat, și anume ca măsura națională să nu fie de natură a modifica condițiile de concurență pe piața internă. În speță, nu ar fi fost furnizat niciun element care să permită dovada îndeplinirii acestei condiții.

36 Comisia subliniază, în această privință, că neperceperea taxelor vamale în discuție de către Republica Italiană determină o inegalitate între statele membre din perspectiva contribuțiilor lor respective la bugetul comunitar. Astfel, această nepercepere ar antrena o diminuare a resurselor proprii tradiționale comunitare care nu ar putea fi compensată decât printr-o creștere a resursei numite „PNB” (produs național brut), care este distribuită între toate statele membre.

37 În ceea ce privește dovada referitoare la împrejurarea că scutirea de taxe vamale în cauză este necesară protecției intereselor esențiale ale siguranței statului membru în cauză, Republica Italiană consideră că nu trebuie făcută dovada acestei împrejurări, din moment ce legiuitorul comunitar a furnizat el însuși această probă prin adoptarea Regulamentului nr. 150/2003.

38 Republica Italiană contestă teza Comisiei potrivit căreia, în virtutea articolului 26 CE, numai Consiliul este competent pentru a decide eventuala scutire sau suspendare a taxelor vamale aplicabile unei mărfuri date și că, în consecință, o scutire decisă la nivel național constituie o derogare nelegală de la această dispoziție.

39 Republica Italiană afirmă că, prin adoptarea Regulamentului nr. 150/2003, legiuitorul comunitar însuși a considerat că scutirea de taxe vamale ar permite o protecție mai eficientă a intereselor esențiale ale siguranței statelor membre. Potrivit Republicii Italiene, această împrejurare ar dovedi că, în ceea ce privește scutirea pe care ea a aplicat-o unilateral până la 31 decembrie 2002, erau îndeplinite condițiile impuse de articolul 296 alineatul (1) litera (b) CE.

40 Întrucât legătura dintre neperceperea taxelor vamale și protecția intereselor esențiale ale siguranței statelor membre a fost admisă de Regulamentul nr. 150/2003, Republica Italiană nu înțelege motivul pentru care ar trebui prezentate alte dovezi pentru a demonstra amenințarea pe care o constituie perceperea acestor taxe asupra intereselor esențiale ale siguranței sale.

41 În sfârșit, Republica Italiană afirmă, cu titlu subsidiar, că solicitarea Comisiei referitoare la plata resurselor proprii eludate ca urmare a scutirii de taxele vamale în discuție în prezenta cauză ar trebui respinsă cel puțin în ceea ce privește perioada anterioară datei primirii scrisorii de punere în întârziere complementare din 31 ianuarie 2002. Ea arată că, ținând seama de inerția Comisiei pe parcursul perioadei îndelungate scurse între notificarea avizului motivat din 25 iulie 1985 și trimiterea scrisorii de punere în întârziere complementare din 31 ianuarie 2002, a putut să presupună că această instituție acceptase implicit această scutire. S-ar impune, așadar, în lumina principiului protecției încrederii legitime și al securității juridice, limitarea obligației de restituire a resurselor proprii în discuție.

Aprecierea Curții

42 Codul vamal comunitar prevede perceperea taxelor vamale la importul de bunuri de uz militar, precum cele din speță, provenite din state terțe. Nicio dispoziție din reglementarea vamală comunitară nu prevedea, pentru perioada importurilor în litigiu, și anume perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1998 și 31 decembrie 2002, scutirea specifică de taxe vamale pentru importul acestui tip de bunuri. În consecință, nu exista pentru această perioadă nici o scutire expresă de obligația de a plăti autorităților competente taxele datorate, însoțite, după caz, de dobânzi de întârziere.

43 Se poate deduce, pe de altă parte, din adoptarea Regulamentului nr. 150/2003, care prevede suspendarea taxelor vamale la anumite armamente și echipamente militare începând de la 1 ianuarie 2003, că legiuitorul comunitar a plecat de la ipoteza că o obligație de a plăti taxele vamale exista anterior acestei date.

44 Republica Italiană nu a negat, în niciun moment, existența importurilor în litigiu pe parcursul perioadei luate în considerare. Ea s-a mărginit să conteste dreptul Comunității la resursele proprii în cauză, argumentând că, în virtutea articolului 296 CE, obligația de a plăti taxele vamale pe armamentul importat din state terțe ar aduce o gravă atingere intereselor esențiale ale siguranței sale.

45 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, deși adoptarea măsurilor apte să asigure siguranța lor internă și externă este de competența statelor membre, totuși nu rezultă din aceasta că asemenea măsuri se sustrag în totalitate domeniului de aplicare al dreptului comunitar (a se vedea Hotărârea din 26 octombrie 1999, Sirdar, C-273/97, Rec., p. I-7403, punctul 15, și Hotărârea din 11 ianuarie 2000, Kreil, C-285/98, Rec., p. I-69, punctul 15). Astfel, după cum Curtea a constatat deja, tratatul prevede derogări exprese aplicabile în situații susceptibile să afecteze siguranța publică doar la articolele 30 CE, 39 CE, 46 CE, 58 CE, 64 CE, 296 CE și 297 CE, care privesc ipoteze excepționale

precis delimitate. Nu se poate deduce din aceasta că ar exista o rezervă generală, inerentă tratatului, care ar exclude din sfera de aplicare a dreptului comunitar orice măsură luată în temeiul siguranței publice. Recunoașterea unei astfel de rezerve, în afara condițiilor specifice ale prevederilor tratatului, ar risca să aducă atingere caracterului imperativ al dreptului comunitar și aplicării uniforme a acestuia (a se vedea Hotărârea din 11 martie 2003, Dory, C-186/01, Rec., p. I-2479, punctul 31 și jurisprudența citată).

46 În plus, astfel cum rezultă dintr-o jurisprudență constantă în ceea ce privește derogările de la libertățile fundamentale (a se vedea printre altele Hotărârea din 31 ianuarie 2006, Comisia/Spania, C-503/03, Rec., p. I-1097, punctul 45, Hotărârea din 18 iulie 2007, Comisia/Germania, C-490/04, Rep., p. I-6095, punctul 86, și Hotărârea din 11 septembrie 2008, Comisia/Germania, C-141/07, Rep., p. I-6935, punctul 50), derogările prevăzute la articolele 296 CE și 297 CE trebuie interpretate strict.

47 Mai particular, în ceea ce privește articolul 296 CE, trebuie subliniat că, deși acest articol face vorbire de măsuri pe care un stat membru le poate aprecia ca necesare pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței sale sau de informații a căror divulgare o consideră contrară acestor interese, acesta nu poate totuși să fie interpretat într-un asemenea mod încât să confere statelor membre autoritatea de a deroga de la dispozițiile tratatului prin simpla invocare a intereselor menționate.

48 Pe de altă parte, în domeniul taxei pe valoarea adăugată, în Hotărârea din 16 septembrie 1999, Comisia/Spania (C-414/97, Rec., p. I-5585), Curtea a constatat neîndeplinirea obligațiilor în cauză pentru motivul că Regatul Spaniei nu demonstrase că scutirea de taxa menționată la importurile și achizițiile de armament, de muniție și de material de uz exclusiv militar, scutire prevăzută de legislația spaniolă, era justificată, în temeiul

articolului 296 alineatul (1) litera (b) CE, de necesitatea de a proteja interesele esențiale ale siguranței acestui stat membru.

49 În consecință, statul membru care invocă beneficiul articolului 296 CE trebuie să dovedească necesitatea recurgerii la derogarea prevăzută la acest articol în scopul protejării intereselor esențiale ale siguranței sale.

50 În lumina acestor considerații, nu poate fi admis ca un stat membru să invoce scumpirea materialului militar ca urmare a aplicării taxelor vamale la importurile de astfel de material provenind din state terțe pentru a pretinde să fie scutit, în detrimentul altor state membre care, în ceea ce le privește, percep și achită taxele vamale referitoare la asemenea importuri, de obligațiile pe care i le impune solidaritatea financiară în privința bugetului comunitar.

51 În ceea ce privește argumentul potrivit căruia procedurile vamale comunitare nu ar fi de natură să asigure siguranța Republicii Italiene, având în vedere exigențele de confidențialitate conținute în acordurile încheiate cu statele exportatoare, trebuie subliniat, după cum observă pe bună dreptate Comisia, că aplicarea regimului vamal comunitar implică intervenția agenților, comunitari și naționali, care sunt ținuți dacă este cazul de o obligație de confidențialitate, în situația prelucrării unor date sensibile, de natură să protejeze interesele esențiale ale siguranței statelor membre.

52 Pe de altă parte, declarațiile pe care statele membre trebuie să le completeze și să le transmită Comisiei în mod periodic nu presupun atingerea unui nivel de precizie de o

asemenea natură încât să conducă la prejudicierea intereselor statelor menționate atât în materie de siguranță, cât și de confidențialitate.

53 În aceste condiții și în conformitate cu articolul 10 CE referitor la obligația care revine statelor membre de a facilita îndeplinirea misiunii Comisiei care constă în a veghea la respectarea tratatului, acestea sunt ținute să pună la dispoziția acestei instituții documentele necesare verificării regularității transferului de resurse proprii ale Comunității. Totuși, o asemenea obligație nu se opune, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 168 din concluzii, posibilității statelor membre de a limita informația transmisă, de la caz la caz și în mod excepțional, pe baza articolului 296 CE, la anumite elemente ale unui document sau de a refuza complet transmiterea acesteia.

54 Având în vedere aceste considerații, Republica Italiană nu a demonstrat îndeplinirea condițiilor necesare pentru aplicarea articolului 296 CE.

55 Argumentele care precedă, referitoare la inaplicabilitatea articolului 296 CE în contextul importului de material militar, se aplică cu atât mai mult importului de material cu dublă utilizare civilă și militară, indiferent că acesta din urmă a fost sau nu a fost importat exclusiv în scopuri militare.

56 În ceea ce privește cererea Republicii Italiene având ca obiect limitarea efectelor prezentei hotărâri, referitor la obligația privind plata resurselor proprii eludate ca urmare a scutirii de taxele vamale în discuție în prezenta cauză, pentru perioada anterioară primirii scrisorii de punere în întârziere complementare din 31 ianuarie 2002, trebuie subliniat că această cerere este motivată prin pretinsa încredere legitimă

pe care ar fi suscitat-o, în privința acestui stat membru, inacțiunea prelungită a Comisiei, precum și adoptarea Regulamentului nr. 150/2003.

57 În această privință, trebuie să se amintească faptul că numai în mod excepțional Curtea poate, în aplicarea principiului general al securității juridice inerent ordinii juridice comunitare, să considere necesar să limiteze posibilitatea oricărei persoane interesate de a invoca o dispoziție pe care a interpretat-o în scopul de a contesta raporturi juridice stabilite cu bună-credință (a se vedea printre altele Hotărârea din 23 mai 2000, Buchner și alții, C-104/98, Rec., p. I-3625, punctul 39).

58 Astfel, Curtea nu a recurs la această soluție decât în împrejurări foarte precise, atunci când exista un risc de repercusiuni economice grave, cauzate mai ales de numărul mare de raporturi juridice constituite cu bună-credință pe baza reglementării considerate în mod legitim ca fiind în vigoare, și când reieșea că atât particularii, cât și autoritățile naționale au fost determinați să adopte un comportament neconform cu dreptul comunitar ca urmare a unei incertitudini obiective și importante privind înțelesul normelor comunitare, incertitudine la care contribuise, eventual, și comportamentul altor state membre sau comportamentul Comisiei (Hotărârea din 12 septembrie 2000, Comisia/Regatul Unit, C-359/97, Rec., p. I-6355, punctul 91).

59 Presupunând chiar că hotărârile emise în temeiul articolului 226 CE au aceleași efecte precum cele emise în temeiul articolului 234 CE și că, în consecință, considerații ce privesc siguranța juridică ar putea face necesară, în mod excepțional, limitarea efectelor lor în timp (a se vedea Hotărârea din 7 iunie 2007, Comisia/Grecia, C-178/05, Rec., p. I-4185, punctul 67, Hotărârea din 12 februarie 2009, Comisia/Polonia, C-475/07, punctul 61, și Hotărârea din 26 martie 2009, Comisia/Grecia, C-559/07, punctul 78), trebuie constatat că, în speță, în niciun stadiu al procedurii Comisia nu a abandonat poziția sa de principiu. Astfel, în declarația sa formulată cu ocazia negocierilor referitoare la Regulamentul nr. 150/2003, Comisia și-a exprimat voința fermă de a nu renunța la perceperea taxelor vamale care ar fi trebuit plătite pentru perioadele

anterioare intrării în vigoare a acestuia și și-a rezervat dreptul de a adopta inițiativele care s-ar impune în această privință.

60 În consecință, cererea Republicii Italiene având ca obiect limitarea efectelor în timp ale prezentei hotărâri trebuie respinsă.

61 Rezultă din ceea ce precedă că, întrucât a scutit de taxe vamale importul de material utilizabil atât în scopuri civile, cât și militare în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1999 și 31 decembrie 2002 și întrucât a refuzat să calculeze, să constate și să pună la dispoziția Comisiei resursele proprii nepercepute ca urmare a acestei scutiri, precum și dobânzile de întârziere exigibile din cauza faptului că nu a pus în termen la dispoziția Comisiei aceste resurse proprii, Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul, pe de o parte, al articolului 26 CE, al articolului 20 din Codul vamal comunitar, precum și, în consecință, în temeiul Tarifului vamal comun și, pe de altă parte, al articolelor 2, 9, 10 și 17 din Regulamentul nr. 1552/89, precum și în temeiul acelorași articole din Regulamentul nr. 1150/2000.

Cu privire la cheltuielile de judecată

62 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a

solicitat obligarea Republicii Italiene la plata cheltuielilor de judecată, iar Republica Italiană a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

63 Conform alineatului (4) primul paragraf al aceluiași articol, Regatul Danemarcei, Republica Elenă, la Republica Portugheză și Republica Finlanda, care au intervenit în litigiu, suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Întrucât a scutit de taxe vamale importul de material utilizabil atât în scopuri civile, cât și militare în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1999 și 31 decembrie 2002 și întrucât a refuzat să calculeze, să constate și să pună la dispoziția Comisiei Comunităților Europene resursele proprii nepercepute ca urmare a acestei scutiri, precum și dobânzile de întârziere exigibile din cauza faptului că nu a pus în termen la dispoziția Comisiei Comunităților Europene aceste resurse proprii, Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul, pe de o parte, al articolului 26 CE, al articolului 20 din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar, precum și, în consecință, în temeiul Tarifului vamal comun și, pe de altă parte, al articolelor 2, 9, 10 și al articolului 17 alineatul (1) din Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1552/89 al Consiliului din 29 mai 1989 de punere în aplicare a Deciziei 88/376/CEE, Euratom privind resursele proprii ale Comunităților, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (Euratom, CE) nr. 1355/96 al Consiliului din 8 iulie 1996, precum și în temeiul acelorași articole din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1150/2000 al Consiliului din 22 mai 2000 privind punerea în aplicare a Deciziei 94/728/CE, Euratom referitoare la sistemul resurselor proprii ale Comunităților.

2) **Obligă Republica Italiană la plata cheltuielilor de judecată.**

3) **Regatul Danemarcei, Republica Elenă, Republica Portugheză și Republica Finlanda suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături